

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ		
ΤΜΗΜΑ	ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΒΥΦΦ207	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΟΛΑ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Η Βυζαντινή ποίηση τον 11ο και 12ο αιώνα		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
<u>Διαλέξεις</u>	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΚΑΝΕΝΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΑ (με δυνατότητα και για αγγλικά στις εξετάσεις)		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://classweb.cc.uoc.gr/classes.asp		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Πρόκειται για μάθημα που θα επιχειρήσει μία εισαγωγή στα ποιητικά είδη των βυζαντινών κατά τον 11ο και 12ο αι. Χωρίς να περιοριστεί σε ένα μόνο ακμάζον ποιητικό είδος (όπως π.χ. το επίγραμμα), η παράδοση θα επεκταθεί στη γνωριμία με όσο το δυνατόν περισσότερες περιοχές του ποιητικού λόγου, όπως τη σάτιρα, το λόγιο μυθιστόρημα, την παραγωγή στον δημόδη λόγο με ποικίλο χαρακτήρα (ηρωικό, επαιτικό, κλπ.), τη διδακτική και περιγραφική ποίηση, τις δραματικές και ιστορικές συνθέσεις, τη χρονογραφική αφήγηση σε στίχο, τη συγγραφή ύμνων με λατρευτικό ή μη χαρακτήρα, τη θρηνητική λογοτεχνία κ.ά. Οι φοιτητές του μαθήματος θα κληθούν να απαντήσουν ερωτήματα και να κατανοήσουν ζητήματα όπως:

- Τη σημασία του ποιητικού λόγου στην κοινωνία της εποχής.
- Την έννοια της ποιητικής για τους βυζαντινούς συγγραφείς και το κοινό τους.
- Τη σχέση των ποιητικών ειδών με την προγενέστερη παράδοση αλλά και την εξέλιξή τους, ιδιαίτερα κατά τη Μέση βυζαντινή περίοδο.

- Το ρόλο των επώνυμων ποιητών στη παραγωγή της εν λόγω λογοτεχνίας, αλλά και στη δημόσια ζωή, είτε αυτή αφορά στην εκπαίδευση, είτε στην κρατική μηχανή. Ταυτόχρονα θα εξεταστούν και λίγες περιπτώσεις ανώνυμων συνθέσεων.
- Τις προτιμήσεις των εν λόγω ποιητών, τόσο στη θεματική όσο και στα ποιητικά μέσα τους, ακολουθώντας μία παράδοση ή ανανεώνοντάς την.
- Τη σημασία του μέτρου, προσωδιακού ή τονικού, στην ποιητική σύνθεση.
- Την κυκλοφορία των ποιητικών ειδών με την παραγωγή βιβλίων, τη σύνδεσή τους με εικαστικές τέχνες, ή άλλους τρόπους.
- Τελικά την ευρεία χρήση του ποιητικού λόγου σε ποικίλα συμφραζόμενα, ένα φαινόμενο που πήρε μεγάλη έκταση κατά τους εν λόγω αιώνες, καθιερώθηκε και εννόησε αντίστοιχες τάσεις στο χώρο της ποίησης και κατά το Ύστερο Βυζάντιο.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα.:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Αυτόνομη εργασία
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Εισαγωγή στην βυζαντινή ποίηση, όπως είχε διαμορφωθεί κατά τους προηγούμενους αιώνες.
2. Παρουσίαση των βασικών τάσεων της έρευνας κατά τα τελευταία χρόνια.
3. Παρουσίαση των κυριότερων επώνυμων εκπροσώπων της περιόδου (Συμεών Νέος Θεολόγος, Ιωάννης Μαυρόπους, Μιχαήλ Ψελλός, Χριστόφορος Μυτιληναίος, Θεόδωρος Πρόδρομος, κλπ.) αλλά κυρίως των ποιητικών ειδών που εισήγαγαν ή ανανέωσαν, όπως τους ύμνους, το μυθιστόρημα, τη σάτιρα, τη χρονογραφική αφήγηση.
4. Αναλυτική συζήτηση για το επίγραμμα και την παρουσία του στη δημόσια ζωή και τη τέχνη της εποχής.
5. Εξέταση της παραγωγής μη λατρευτικών χριστιανικών ύμνων (Συμεών Νέος Θεολόγος), συγκρίνοντας με το χώρο της καθαρά λατρευτικής υμνογραφίας.
6. Παρουσίαση αποσπασμάτων από ερωτικά μυθιστορήματα σε λόγια γλώσσα.
7. Έμφαση και σε σατιρικά ποιητικά κείμενα σε λόγια γλώσσα (Κατομιομαχία) και τη συνύπαρξή τους με αυτά σε δημώδη γλώσσα (Πτωχοπροδρομικά), ή με αντίστοιχα πεζά κείμενα της περιόδου.
8. Η ταυτόχρονη εμφάνιση εκτενέστερων ποιητικών έργων, με πιο δημώδη χαρακτηριστικά, σίγουρα αποτελεί εξέλιξη που δεν είναι άσχετη με τα ευρύτερα λογοτεχνικά φαινόμενα της εποχής.
9. Θα συζητηθούν τα γνωρίσματα των χρονογραφικών έργων σε στίχο (π.χ. Κων/νος Μανασσής) και η διάδοσή τους κατά την εν λόγω περίοδο.
10. Τέλος θα συνοψίσουμε πώς όλο αυτό το ετερόκλητο ποιητικό υλικό συνιστά ενδεχομένως εκφάνσεις μίας ενιαίας ποιητικής αισθητικής που ήκμαζε στην

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	<p>Στην τάξη</p>	
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Διδακτικό Υλικό (αρχεία, διαφάνειες, παρουσιάσεις, μελέτες) και επικοινωνία μέσω της πλατφόρμας classweb • Επικοινωνία μέσω email 	
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφική εργασία / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</p>	<p>Δραστηριότητα</p>	<p>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</p>
	<p>Διαλέξεις, μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας</p>	<p>39</p>
	<p>Αυτοτελής μελέτη και προετοιμασία για τις εξετάσεις</p>	<p>83</p>
	<p>Τελική γραπτή εξέταση Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)</p>	<p>3 125</p>
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και πού είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Τρίωρη Γραπτή Εξέταση που θα άπτεται ζητημάτων: α) σχετικών με την εξέλιξη των ποιητικών ειδών κατά την εν λόγω μέση βυζαντινή περίοδο, β) σχετικών με συγκεκριμένες θεματικές και συγγραφείς ποιητικών κειμένων, γ) τέλος για συγκεκριμένες τεχνικές, ιδεολογικά, θεωρητικά, γλωσσικά και λογοτεχνικά χαρακτηριστικά της ποίησης του 11ου και του 12ου αι.</p>	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- F. Bernard, K. Demoen, *Poetry and its contexts in eleventh-century Byzantium*, Farnham-Burlington: Ashgate, 2012
- Floris Bernard, *Writing and Reading Byzantine Secular Poetry, 1025-1081*, Oxford: OUP 2014
- W. Hörandner, *Poetry and Romances*, στο Elizabeth Jeffreys, J. Haldon και R. Cormack, *The Oxford Handbook of Byzantine Studies*, Οξφόρδη-Νέα Υόρκη 2008, 894-906
- H. Hunger, *Βυζαντινή Λογοτεχνία. Η λόγια κοσμική γραμματεία των Βυζαντινών*, τ. Β', Αθήνα 1992, 588-606
- Elizabeth M. Jeffreys, το λήμμα epigram στο A. P. Kazhdan (εκδ.), *The Oxford Dictionary of Byzantium*, τ. 1, Νέα Υόρκη-Οξφόρδη 1991, 711
- Elizabeth M. Jeffreys-M. Jeffreys, το λήμμα Poetry (ecclesiastical, oral), στο A. P. Kazhdan (εκδ.), *The Oxford Dictionary of Byzantium*, Νέα Υόρκη-Οξφόρδη 1991, τ. 3, 1688-90
- M. D. Lauxtermann, *The Spring of Rhymn*, Βιέννη 1999, 39-42 = M. D. Lauxtermann, *Οι απαρχές του ρυθμού. Ένα δοκίμιο για τον πολιτικό στίχο και άλλα βυζαντινά μέτρα*, Θεσσαλονίκη: University Studio Press 2007

- M. D. Lauxtermann, *Byzantine Poetry from Pisides to Geometres: Texts and Contexts*, Wien 2003
- C. A. Trypanis, *Greek Poetry, From Homer to Seferis*, London-Boston 1981 = *Ελληνική ποίηση: από τον Όμηρο ως τον Σεφέρη*, Αθήνα 1986